

از ستاره به سلبریتی؛

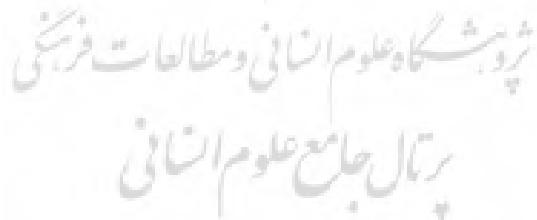
نقش رسانه‌های اجتماعی در تطور شهرت و هواداری تبلو

عبدالله بیکرانلو^۱، سندوس محمدی نوسودی^۲

چکیده

توسعه‌ی رسانه‌های اجتماعی، رویکردها به فرهنگ شهرت را تغییر داده است و چشم‌اندازهایی نوین را پیش روی ستاره‌های سنتی و افراد عادی قرار داده است تا بتوانند شهرت را در معنایی جدید تجربه کنند. هدف مقاله پیش رو، واکاوی فرهنگ شهرت در جامعه ایرانی در عصر رسانه‌های اجتماعی با تمرکز بر نمونه امیر تبلو است. به هدف پژوهش حاضر از روش تحلیل مضمون برای تحلیل مضامین ترانه‌های تبلو و همچنین مضامین غالب در فعالیت‌های مجازی‌اش در شبکه‌های اجتماعی استفاده شده است. بازه زمانی مورد تأکید در این پژوهش، دوره بعد از شیوع ویروس کروید-۱۹ و قرنطینه گسترده جهانی است که فعالیت امیر تبلو و هوادارانش در فضای مجازی به اوج رسید. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که وجه تمایزی‌خش تبلو از دیگر سلبریتی‌های مجازی در این است که او همزمان واجد ویژگی‌های ستاره و خرد سلبریتی است و همین مسئله وضعیتی متفاوت را در جذب مخاطب برای او ایجاد کرده است. با استفاده از این ویژگی مرکزی، اصلی‌ترین محورهایی که از فعالیت‌های تبلو اقتباس می‌شوند شامل «رئالیسم»، «تابو شکنی»، «تعامل دوسویه با هواداران» و «تبیغ یک سبک زندگی» و «خودبرندسازی» هستند.

کلیدواژه‌ها: رسانه‌های اجتماعی، ستاره، خرد سلبریتی، سلبریتی، فرهنگ شهرت.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۷/۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۴/۱۸

۱. استادیار گروه ارتباطات اجتماعی دانشگاه تهران (نویسنده مسئول)

bikaranlou@ut.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری علوم ارتباطات دانشگاه تهران

sondosmn26@gmail.com

مقدمه و طرح مسئله

فرهنگ شهرت و هواداری از چهره‌های مشهور، خرد سلبریتی‌ها و افرادی که در مدت کوتاهی به شهرت می‌رسند در دهه اخیر به یکی از پدیده‌های برجسته جامعه امروز ایران تبدیل شده است. هواداری از این چهره‌ها، ابراز آن و گفتگو در این خصوص به بخشی از زندگی روزمره میلیون‌ها کاربر ایرانی فعال در رسانه‌های اجتماعی تبدیل شده است.

امروزه ما در فرهنگ شهرت زندگی می‌کنیم (Penfold, 2004: 289)، این فرهنگ همه‌جا حضور دارد (Nayar, 2009; Driessens, 2013) و تبدیل به بخش مهمی از زندگی روزمره ما شده است (Nayar, 2009; Turner, 2004); بنابراین همان‌طور که کشمور^۱ (۱۳۹۶) بیان می‌کند؛ «چه خوشمان بیاید و چه بدمان، فرهنگ شهرت با ما است، ما را احاطه می‌کند و حتی به ما هجوم می‌آورد. [این فرهنگ] افکار و سلوک، سبک و منش ما را شکل می‌دهد. [فرهنگ سلبریتی] نه تنها با هواداران مصمم بلکه بر همه مردم تأثیر می‌نهاد و تأثیر می‌پذیرد» (۶).

عوامل مختلفی در شکل‌دهی به فرهنگ شهرت، دخیل هستند که در این بین یکی از اصلی‌ترین آن‌ها نظام ارتباطی غالب در یک جامعه است (Hou, 2019; Braudy, 1997). از این رو با گسترش فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی، فرهنگ شهرت نیز دستخوش تغییرات محسوسی شده است (Marwick & Boyd, 2011; Gamson, 2011; Turner, 2010; Hou, 2019). این تحول در فرهنگ شهرت، هم‌زمان که موقعیت چهره‌های سنتی مشهور را دگرگون کرده است (آبیدین، ۱۳۹۸؛ استیور، ۱۳۹۹)، به شکل‌دهی نوع جدیدی از سلبریتی‌ها منجر شده است که موقعیت‌شان را بیش از هر چیزی به نمایش‌های رسانه‌ای مديون هستند (Marwick, 2015; Senft, 2008).

در ایران نیز فرهنگ شهرت، متأثر از تغییرات رسانه‌ای، شمايلی تازه به خود گرفته است که به شکل‌گیری پدیده‌هایی نوین در فضای جدید متنهی شده است. در این پژوهش، به‌منظور مطالعه برخی ابعاد فرهنگ شهرت در ایران، به مطالعه موردنی یکی از افراد شهرت یافته در دو دهه اخیر، امیر تتلو (امیرحسین مقصودلو) خواننده، ترانه‌نویس و تهیه‌کننده موسیقی پرداخته شده است. تتلو با آغاز به کار در سال ۱۳۸۲ در وبلاگی به انتشار آثارش پرداخت. اندک اندک نامی در میان خوانندگان جوان آن روزها پیدا کرد. تتلو در سال ۱۳۹۰، نخستین آلبومش را با نام

«زیر همکف» منتشر کرد. او همچنین آلبوم «تتليتی» را در سال ۱۳۹۲ ارائه کرد که حاوی ۱۵ ترانه بود. از تollo ۱۳ آلبوم استودیویی، ۱آلبوم زنده، ۴۸ موزیک ویدئو و ۱۲۲ تک‌آهنگ رسمی منتشر شده‌اند. عنوانین آلبوم‌های تollo به این شرح هستند؛ زیرهمکف (۱۳۹۰)، تتليتی (۱۳۹۲)، من (۱۳۹۳)، شماره ۶ (۱۳۹۴)، ممنوع (۱۳۹۵)، شماره ۷ (۱۳۹۵)، قهرمان (۱۳۹۶)، امیر (۱۳۹۶)، سایه (۱۳۹۷)، جهنم (۱۳۹۷)، بربخ (۱۳۹۸)، ۷۸ (۱۳۹۹)، شیطان (در حال تکمیل). یکی از دلایل تمرکز این مقاله بر تollo به مثابه یک فرد شهرت‌یافته در عرصهٔ فرهنگ عامه‌پسند در دو دههٔ اخیر، ویژگی‌ها خاص او و تفاوت‌های او با سایر سلبریتی‌ها و ستاره‌های دیگر این عرصه است؛ چراکه پیرامون تollo یک باشگاه هواداری شکل گرفته است که از آن به «تتليتی‌ها» می‌شود. «تتليتی» که عنوان یکی از ترانه‌های تollo بود بعد از مدتی به برچسبی تبدیل شد که هواداران این خواننده خودشان را با آن معروفی می‌کردند. به نظر می‌رسد تتليتی‌ها یک لشکر آماده فرمانبرداری هستند که وقتی پیشوایشان حکم به باغ‌بغو کردن صادر می‌کند، بی‌درنگ چنانیں هزار نفر از پیروان (دبی‌کنندگان‌هوادار) به باغ‌بغو کردن مبادرت می‌کنند؛ وقتی ستاره محبوب‌شان به زندان می‌افتد، در فضای واقعی تجمع می‌کنند و در کمتر از سه روز، ۷۰۰ هزار پُست در حمایت از او در اینستاگرام منتشر می‌کنند. در یک لایو (تصویر زنده) اگر تollo از آن‌ها تقاضای حضور کند در کمتر از چند دقیقه چندصد هزار نفر از آن‌ها حاضر می‌شوند. در خط‌ناک‌ترین وضعیتی که تاکنون دیده شده، وقتی سلطان قلبشان تصمیم می‌گیرد حرمسرا راه بیندازد، با یک فراخوان بی‌شمامه از دختران نوجوان می‌خواهد که خود را به او عرضه کنند.

با توجه به مرجعیتی که سلبریتی‌ها در دنیای کنونی برای هویت‌یابی نوجوانان و جوانان به دست آورده‌اند (Raviv et al, 1996; McCutcheon et al, 2002; Chia & Poo, 2009; Wen & Cui, 2014)، دغدغه اصلی پژوهش حاضر، واکاوی اصلی‌ترین مضامینی است که بر محور تollo و هواداری او در دورهٔ شیوع کوید-۱۹ شکل گرفته و نوجوانان و جوانان هوادار او را به خود مشغول ساخته است.

تollo در سال ۱۳۹۷ از ایران مهاجرت کرد و در خارج از کشور به فعالیت خود ادامه داد. در این بازهٔ زمانی یکی از اصلی‌ترین راههای تollo برای ارتباط با هوادارانش، رسانه‌های اجتماعی بوده‌اند. با شیوع ویروس کوید-۱۹ و محوریت یافتن فضای مجازی در بسیاری از امور و فعالیت‌ها به دلیل اعمال محدودیت‌های مربوط به فاصلهٔ فیزیکی و قرنطینه‌سازی گستردهٔ جهانی،

فعالیت تتلو نیز در فضای مجازی، افرایش پیدا کرد و محتواهای متنوعی از او یا در خصوص او در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد. این پژوهش با تحلیل بخشی از محتوای یادشده در پی پاسخگویی به پرسش‌های ذیل است:

- مهم‌ترین مضامین و موضوعات مورد تمرکز در رفتار و گفتار تتلو به مثابه سلبریتی کدامند؟
- مهم‌ترین مضامین و موضوعات بازنمایی شده در آثار موسیقیایی تتلو چیستند؟
- اصلی‌ترین مؤلفه‌های برساننده شهرت تتلو چه مواردی هستند؟

۲- مروار نظری و مفهومی

۲-۱- فرهنگ شهرت

تفاوتوی که در قلم‌فرسایی‌ها در زمینه فرهنگ شهرت به چشم می‌خورد، مُبین این نکته است که با پدیده‌ای پیچیده و چندبعدی مواجه هستیم که بحث در مورد آن، نیاز به اتخاذ رویکردی دارد که تأثیر و تأثر متقابل نیروهای متعدد و بعضًا ناهمخوان را که باعث تحولات چشمگیری در حوزه‌های مختلف زندگی پسر شده‌اند، مدنظر قرار دهد. سلبریتی‌ها کسانی هستند که توجه ما را به سوی خود جلب می‌کنند (استیور، ۱۳۹۹: ۱۶). به همین دلیل، یک سلبریتی را می‌توان فردی دانست که به‌طور گستره‌ای شناخته شده است (Nayar, 2009; Sternheimer, 2011; Ferris, 2010) استعداد یا دستاورد خاص فرد باشد (Leslie, 2011; Zhang, 2020)، یا صرفاً با استفاده از توجه گسترده رسانه‌ای به دست آمده باشد (Boorstin, 1992; Drake & Miah, 2010). این شناخت گسترده ممکن است به دلیل معنای مثبت ندارد و ممکن است به بدنامی نیز اشاره داشته باشد. در این زمینه، روجک سلبریتی (Rojek, 2001) را «نسبت دادن خوشنامی و یا بدنامی در عرصه عمومی جامعه» تعریف می‌کند (10). برخی از محققان، سلبریتی را محصول علاقهٔ عموم به زندگی خصوصی فرد می‌دانند (Rojek, 2001; Rojek, 2001; استیور، ۱۳۹۹). همچنین با استناد به تأثیر سلبریتی در لذت عمومی، سلبریتی، فردی سرگرم‌کننده برای مردم معرفی شده است (Gabler, 2001).

برخی از محققان بر این نکته تأکید کرده‌اند که در شکل‌گیری فرهنگ سلبریتی، عوامل متعددی دخیل هستند و پیچیدگی این مسئله به حدی است که خود سلبریتی کم‌اهمیت‌ترین

جزء فرهنگ سلبریتی را شکل می‌دهد (کشمور، ۱۳۹۶). در این زمینه دریسنر^۱ (۲۰۱۳) دو اصطلاح «سلبریتیزه شدن»^۲ و «سلبریتی‌سازی»^۳ را از هم تفکیک می‌کند که سلبریتیزه شدن به «تغییرات فرهنگی و اجتماعی ناشی از سلبریتی» و سلبریتی‌سازی به «تغییر افراد به سلبریتی» اشاره دارد. در همین راستا در تبیین بسترها اصلی زمینه‌ساز فرهنگ سلبریتی در ادامه سه عامل اصلی «کالایی شدن»، «رسانه‌ای شدن» و «هواداران» واکاوی شده است.

کالایی شدن: بسیاری از نویسندهای کان، سلبریتی را محصول سرمایه‌داری و فرهنگ کالایی شده می‌دانند Rojek, 2001; Tuner, 2004; Marshall, 1997; Dyer, 2004; Harvey, 2005; (Morin, 1960). کالایی شدن فرهنگ سلبریتی دو وجه دارد که از یک سو به این اشاره دارد که سلبریتی‌ها به مثابه مشوق برای مصرف بیشتر کالاهای شناخته می‌شوند و از سوی دیگر، خود تبدیل به کالایی می‌شوند که در بازار عرضه می‌شوند (کشمور، ۱۳۹۶؛ Driessens, 2013؛ Nayar, 2009). مارشال^۴ (۱۹۹۷) سلبریتی را تجسمی از دو ایدئولوژی غالب در فرهنگ معاصر غرب می‌داند؛ فردگرایی و سرمایه‌داری بازار و به مثابه نمادهایی به کار می‌روند که از طریق آن‌ها این گفتمان‌های ایدئولوژیک به توده مخاطبان منتقل می‌شوند (Marshall, 1997: 10). در این زمینه، نایار^۵ (۲۰۰۹: ۳۱) سلبریتی را محصول «معامل اقتصاد تجاری و فرهنگی» می‌داند که هم لذت دارد و هم کالاست.

رسانه‌ای شدن: در قرن حاضر در تبدیل شدن یک فرد معمولی به یک سلبریتی، رسانه نقش محوری بر عهده دارد (کشمور، ۱۳۹۶؛ Leslie, 2011; Driessens, 2013; 2014; Giles, 2000; 2009; Nayar, 2009). رسانه‌ای شدن هم به مثابه یک پیش‌نیاز و هم یک تسهیل‌کننده احتمالی در سلبریتی شدن در نظر گرفته می‌شود (Driessens, 2013)؛ بنابراین، تمرکز بر سلبریتی‌ها به مثابه یک نیروی پیشران فرهنگی و اقتصادی با گسترش استفاده از رسانه‌های جمعی و اجتماعی رواج پیدا کرده است (استیور، ۱۳۹۹). به رغم گیلس^۶ (۲۰۰۰: ۲۵) «سلبریتی کاملاً مدرن عضوی از همگان است که تنها با مداخله رسانه‌ها مشهور می‌شود». دریسنر (۲۰۱۳) این نکته را طرح می‌کند

1 Olivier Driessens

2 celebritization

3 celebrification

4 David Marshall

5 Pramod K. Nayar

6 David Giles

که نقش رسانه در سلبریتی‌سازی هم اشاره به فناوری‌هایی دارد که در این زمینه استفاده می‌شوند و هم کردارهای اجتماعی، سازمان‌ها و مؤسسه‌های اجتماعی را در بر می‌گیرد؛ بنابراین با نوعی درهم‌تنیدگی فرهنگ شهرت و فرهنگ رسانه‌ای مواجهیم (Nayar, 2009; Driessens, 2014).

سلبریتی و هواداران: سلبریتی‌ها در تعامل با مخاطبان شکل می‌گیرند (Deflem, 2017) و یک سلبریتی تا زمانی مشهور می‌ماند که مخاطبان به او علاقه داشته باشند (کشمور، ۱۳۹۶). نکته حائز اهمیت در مورد سلبریتی‌ها این است که آن‌ها «هنجارهایی برای ظاهر، رفتار، ثروت و موقفيت ایجاد می‌کنند و به مدل‌هایی برای شبیه‌سازی و تقلید تبدیل می‌شوند» (Nayar, 2009: 7). وقتی که عموم مردم علاقه زیادی به زندگی خصوصی و عمومی سلبریتی‌ها پیدا می‌کنند، به مرور زمان، طیف گسترده‌ای از حامیان شکل می‌گیرند که به میزان‌های متفاوتی سرسپرده سلبریتی محبوب‌شان می‌شوند. گاهی این سرسپرده‌گی به حدی می‌رسد که فرد یک زندگی خیالی با ستاره محبویش و داشتن یک رابطه خاص با او را برای خود متصور می‌شود و گاهی نیز در حد یک پیگیری ساده می‌ماند (کشمور، ۱۳۹۵).

۲-۲- فرهنگ شهرت در عصر رسانه‌های اجتماعی

شیوه‌های مختلف ارتباطی می‌توانند در شکل دادن به نوع خاصی از سلبریتی نقش داشته باشند. توسعه رسانه‌های جدید تعریف ما از فرهنگ شهرت را تغییر داده است (Leslie, 2011; Marwick & Boyd, 2011; Gamson, 2011; Turner, 2010; Hou, 2019) جدید شهرت که در عصر فناوری‌های رسانه‌ای جدید رواج یافته است، اینترنت و تلویزیون واقع‌نمای نقش مهمی بر عهده داشته‌اند (Driessens, 2013). به‌واسطه گسترش استفاده از این فضاهای شاهد گسترش سلبریتی‌های خودساخته هستیم (Sternheimer, 2011). دریسنر (۲۰۱۳) ذیل اصطلاح دموکراتیزه‌شدن به این مسئله اشاره می‌کند که اینترنت و تلویزیون واقع‌نمای این امکان را برای مردم عادی ایجاد کرده‌اند که تبدیل به ستاره شوند؛ بنابراین در فرهنگ شهرت، نوعی چرخش به سمت مردم عادی روی داده است (Turner, 2004). در این زمینه، بنت^۱ (۲۰۱۰: ۱۷۹) به این نکته اشاره می‌کند که «نه تنها عشق به مشهور شدن تبدیل به چیزی عادی شده است، بلکه ابزارها و استراتژی‌های مربوط به مشهور شدن هم معمولی شده‌اند».

1 James Bennett

رسانه‌های اجتماعی از یک سو این فرصت را برای سلبریتی‌های ستی ایجاد کرده‌اند تا ارتباطی بی‌واسطه و مستقیم با هوادارانشان داشته باشند (Marwick, 2015; آبیدین، ۱۳۹۸؛ استیور، ۱۳۹۹) و از سوی دیگر، این رسانه‌ها نوع جدیدی از سلبریتی را که خردسلبریتی^۱ نامیده می‌شود، ایجاد کرده‌اند (Marwick, 2015; Senft, 2008). ترزا سنفت^۲ (۲۰۰۸) خردس-سلبریتی را شیوهٔ جدیدی از فعالیت آنلاین می‌داند که افراد فعال در آن از امکانات رسانه‌های جدید برای افزایش شهرت و محبوبیت استفاده می‌کنند. مارویک^۳ (۲۰۱۵) خردسلبریتی را مجموعه‌ای از تکنیک‌ها و استراتژی‌ها می‌داند که هر کس با داشتن یک وسیله ارتباطی نظیر تلفن همراه، تبلت و یا لپ‌تاپ می‌تواند به آن‌ها دسترسی پیدا کند (۲)؛ بنابراین، خردسلبریتی را می‌توان طرز فکر یا مجموعه‌ای از عملکردها دانست که با استفاده از امکانات رسانه‌های اجتماعی برای نمایش خود به کار می‌روند (Marwick, 2013). از ویژگی‌های سلبریتی‌های اینترنتی می‌توان به خودبرندسازی، واقعی بودن و برقراری ارتباط صمیمی با هواداران اشاره کرد.

خودبرندسازی: خردس‌لبریتی‌ها در رسانه‌های اجتماعی دست به خودبرندسازی می‌زنند که با کالایی کردن هویت و فروش آن به دیگران همراه است (Marwick, 2015; Hearn, 2008؛ Lair et al, 2005). این وضعیت باعث شده است که خردس‌لبریتی‌ها در چرخه سود و منطق نئولیبرال ادغام شوند (Couldry, 2010).

واقعی بودن^۴: خردس‌لبریتی‌های فعال در رسانه‌های اجتماعی به صورت مداوم اطلاعاتی از زندگی شخصی و خصوصی خود منتشر می‌کنند و از این طریق در تلاش هستند تا ارتباطی عاطفی بین خودشان و هواداران برقرار کنند (Marwick, 2015; Hou, 2019؛ Grazian, 2005). این باعث می‌شود که منطق بین روی صحنه و پشت صحنه در اجراهای خردس‌لبریتی‌ها در رسانه‌های اجتماعی از پین بود (Goffman, 1956). از نظر مارویک (۲۰۱۳: ۷)، واقعی بودن به مثابه یک ساختار اجتماعی تعریف شده توسط جامعه، مجموعه‌ای متغیر از روابط عاطفی بین افراد، مخاطبان و کالاهاست.

ارتباط صمیمی با هواداران: مشاهیر ستی از مخاطبان خود فاصله می‌گیرند و ارتباطی یک‌طرفه با مخاطبان دارند؛ زیرا این فاصله به آن‌ها این امکان را می‌دهد تا فقط تصاویر

1 Micro- Celebrity

2 Theresa M. Senft

3 Alice E. Marwick

4Authenticity

کترل شده و مدیریت شده از آن‌ها منتشر شود (Gamsom, 1994; Hou, 2019). در مقابل با آن‌ها سلبریتی‌ها در شبکه‌های اجتماعی تلاش می‌کنند تا فاصله خود را با طرفداران‌شان کاهش دهند (Marshall, 2006; Hou, 2019). با استفاده از امکانات شبکه‌های اجتماعی، طرفداران این امکان را پیدا می‌کنند که با سلبریتی‌ها روابط بین‌فردی برقرار کنند. روابط بین‌فردی به معنای ارتباط یا آشنایی قوی، عمیق یا نزدیک بین دو یا چند نفر است که ممکن است کوتاه تا پایدار باشد (Nouri, 2018). در روابط شخصی، یک طرفدار به یک شخصیت رسانه‌ای پاسخ می‌دهد؛ گویی که یک آشنای شخصی است (Giles, 2002).

۳- روش پژوهش

برای پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش پیش‌رو از روش تحقیق کیفی تحلیل مضمون استفاده شده است. براون و کلارک (۲۰۰۶) تحلیل مضمون را فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی نامند که داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌های غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند. این روش عبارت است از تحلیل متنی بر اساس استقرای تحلیلی که در آن، محقق از طریق طبقه‌بندی داده‌ها و الگویابی درون‌داده‌ای و برون‌داده‌ای به ساختار این داده‌ها دست می‌یابد؛ به عبارت دیگر، تحلیل تماییک، عبارت است از عمل مفهوم‌یابی و شناسایی تم‌های محوری با هدف کشف این مهم که داده‌ها چه می‌گویند (محمدپور، ۱۳۹۰: ۶۶).

بخش تحلیل یافته‌های پژوهش از دو بخش تشکیل شده است:

- تحلیل اصلی‌ترین مضماین و موضوعات بازنمایی شده در آثار موسیقیابی تتلو
- تحلیل مهم‌ترین مضماین و موضوعات مورد تمرکز در رفتار و گفتار انتشار یافته از تتلو در رسانه‌های اجتماعی

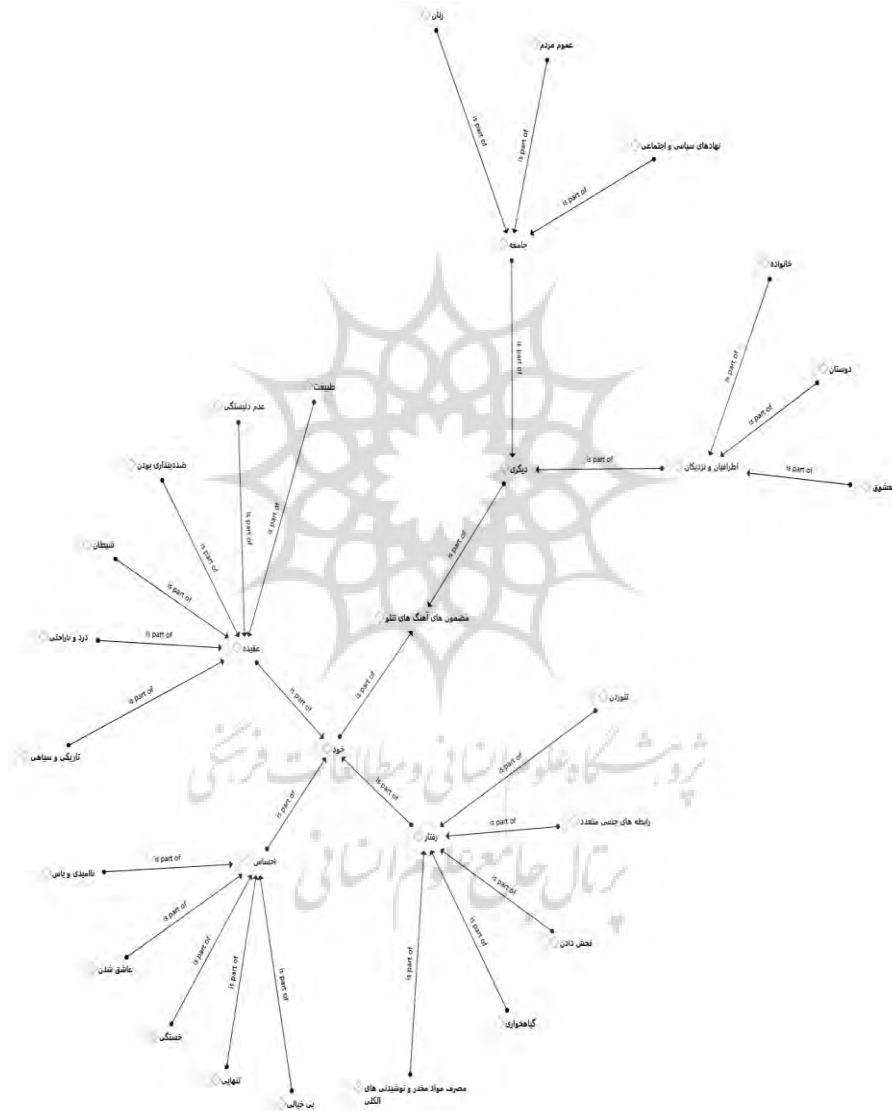
در بخش اول پژوهش حاضر ترانه‌های منتشر شده در سه آلبوم آخر امیر تتلو (برزخ، ۷۸، شیطان) که در یک سال اخیر منتشر شده‌اند با استفاده از نرم‌افزار Atlas.ti تجزیه و تحلیل شده‌اند. در بخش دوم، اطلاعات منتشر شده توسط تتلو در اینستاگرام، یوتیوب، تلگرام و کلاب‌هاوس تجزیه و تحلیل و اصلی‌ترین مضماین گفتار و رفتار تتلو در این رسانه‌های اجتماعی شناسایی شده‌اند. این قسمت شامل تحلیل پست‌ها، لایوها، کامنت‌ها، حساب‌های کاربری و دیگر فعالیت‌های تتلو در رسانه‌های اجتماعی است.

۴- پژوهش

۱-۴- مضمون ترانه‌ها

از کدگزاری داده‌ها و تحلیل مضامین سه آلبوم آخر تبلو (برزخ، ۷۸، شیطان)، مضامین ذیل به

دست آمده‌اند:

نمونه‌ها	مضمون پایه	مضمون سازماندهنده	مضمون فرآگیر
شب بیدار پنچر گل / من الکل لازم بعضی شبا / تو بذار برو منو تنها وسط گل و الکل / آخه من آروم نمی‌شم تا چت نکنم بگو هی رول پیچن بگو پیپر ^۱ بیارن	صرف مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی		
لجن ... دیگه وقت ته لجه‌نه اوه / نمی‌فهمه چطور انقدر می‌زد زر یه تنه ولی دیگه اون نمی‌توهه دم گوشم زر بزنه / زر نزنی نمی‌گلن الی آدمی که هدف داره سرش تو /	فحاشی و دشتمان دادن		
مثالاً تو رو دستت یه فرشته تنوه من رو دستم یه گرگه روی گل / به عشقست اسم نابت تو می‌کنمش / چه زهری داره حرفام، یه افعی تو کردم / خطرناکه یا گیراست ولی درد داره مثل طرح‌های تنم تنوها	تنو زدن		
وقتی لش می‌کنی تو بغلم با ناز و عشوه (به به) / همون عشق و حالای دیر به دیریم / شب می‌ومدی تنها بغلم و سر انگیزه بودی که درجا نزنم	روابط جنسی متعدد		رفتارها
خرما حاضر دود حاضر گیاه‌خوار نمی‌شه پول لازم / من اصاً گیاه‌خوارم	گیاه‌خواری		
من از دنیا پُره قلبم، خود دردم / همش اشکا می‌خواهد بیاد پایین دور و برو می‌پام / بعض می‌خواهد بشکنه هی خیفت منو می‌چسبه تا می‌خوام عادی باشم زرتی یهودی شکسته / حال من خودش بده اصاً بیا بدترش کن / غم عالم تو گلومه	درد و رنج		
رسماً خستم هر چی بگیو هستم آره.. خستم ولی هستم / پلاتکلیف خسته از اعتماد خسته از هر چی محضر و میله / اره خودم خواستم تنها باشم چون یکمی خستمه، گلم خسته از این شب بیداریا خسته از این کوفتگیا خسته از این زهرماریا	ابراز خستگی و ملال		
عجب پیچک تنهایی دویاره دور همه قلب من پیچید / من از پریشیب فهمیدم که تنهایی از همیشه ام / می‌شه از تنهایی یه کوه شد و فوران کرد / می‌دونم که بزرگترین مشکل آدم ترس از تنهاییه اما گنجی که دنبالش می‌گردد تو همون غاریه که از رفتن تو ش می‌ترسی	نهایی و انزوا		عواطف و احساسات
دویاره لش انقدر خش و دود که صدام بگیره دویاره لش رو کانایه و قفلی رو طرحهای فرش / من و قفلی رو وسایل رو	سستی و بطالت		خود

از ستاره به سلبریتی؛ نقش رسانه‌های اجتماعی در تطور شهرت...

نمونه‌ها	مضمون پایه	مضمون سازماندهنده	مضمون فرآگیر
میز انتظار و انتظار انتظار و انتظار من و ور رفتن با سگ و گربه من و لباسای کرکی من لش همش رو و کانape یاتخت منو سریالای ترکی حاجی ضایس ها			
به احترام تو میخندم ، پرم از لبخندم و هدیه به احترامت همه اشکم ، به احترامت شدم گریه به عشقت می کنم تکیه/ چیزی که داره نابودت می کنه رو اسمشو عشق ندار/ با تو انگار خدا هست هوا هست و نیستی همه چیم نیست ...	عشق و دلبستگی		
منم و یه عالمه بن بست تو سرم یه عالمه زخم گندست رو پرم/ صبح تا شب عین شب تا صبح همه روزا عین همن غر میزنم عین ننم بین این رگه رو کی بزنم/ برو زدن رگشو نبین من خودم دارم د چهل بار زده رگشو امیر/ بعضی وقتا هم اینجوریه که فصلان میان و میرن ولی تو فقط زمستونو میبینی	یأس و نامیدی		
راستی تو طبیعت همه چی هست فقط کافیه یکی باشه چیزای مختلفو بذاره سر جاهای درست بین من همونم که چیزای مختلفو میذاره سر جاهای درست/ از طبیعت سپاسگزارم بخاطر وجودت مرسمی که هستی/ طبیعت ما رو واسه هم ساخت حسش کن تقدیره رو	بخشنده‌گی طبیعت		
سیاهیا رو پاک نکن سیاهیا روح من/ یه وقتا چراگا رو خاموش کن که واقعیات تو تاریکی برق بزنن/ بعله واسه ایمن نگه داشتن عزیزت حتی از تیرگی هات استفاده کن سیاهی ها بخشی از راه بزرگن ازشون نترس/ انقدر داغه مخم منمو هبولا تاریکی	تاریکی و سیاهی		
احترام از یه شیطان یه فرشته میسازه و از یه فرشته یه شیطان، از یه فرشته یه شیطان/ بذار اشکام برین من شیطانو دوس دارم/ باید از صفتای شیطانی استفاده کنی هه یعنی چی یعنی باید به وقتی مول بازی بلد باشی	شیطان‌دوستی		
آدمایی که دل کندنو بلد نیستن معنادا و، قاتلا و دزدا رو بوجود میارن و آدمایی که دل کندنو یاد بگیر/ بین تا از چیزی دل میسازن پس بین، دل کندنو یاد بگیر/ بین تا از چیزی دل نکنی نمیتوانی ببخشیش/ میشه دل کند و دور انداخت	گسستن و جدایی		نگرش‌ها و عقاید
مسلمونا رو درست دیدم کافر شدم/ جهان پر مسلمون غمگین/ نمیخوام برم بهشت به زور/ نعشه خداییم با تو مهم	ستیز با دینداری		

نمونه‌ها	مضمون پایه	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
نی کجا میرم باتو میگن که خدایی در کار نیست اره خب خدماتی اما تو			
یا امام شعر یا خود آقا امیر تملو/ اونا باید تو شهروشون آره ازم مجسمه بسازن من از همه بهترم/ خبر دادن که پای رب فارس تتل انداخته یه امضای ناز/ فرق دارم از دم با اینا/ سلطان خوددم شیر خرمه/	خودشیفتگی		
یعنی من فقط این نی بسم یعنی پوچ آدم بی عصب/ واقعیت این نیست که و است از هوای بهشت می‌گن واقعیت همین زندگی پوچه است	نیهیلیسم و پوچ‌گرایی		
چرا تو شهری باشی که دائم تهمت بهت بزنن/ می‌گم دختر، اینجا همه گشنهان همه زامی شدن و دشمن/ آدمای بد سیاه و بی رحمان/ در واقع زمین پره از حسود و گرگ و بد دل و پست و دریله	وحشت از جامعه و ارتباطات اجتماعی		
خبر او مد گاو وطنی ناو خودیو با موشک زده/ اوه اوه جالب شد داداش چقدر کاسب شد چطور وسط شلوغی کرونا یهه قالب شد/ میگه آقا این رئیس جمهور خودش خوابه شهرو آب برده/	تلاطوهای سیاسی		
دیگه به نیو فیسا نه نمی‌گم/ آره پُره زنه پهلو من/ داش امیر میگه نیو فیس بیاد	ارتباطات لذت‌جویانه با زنان		
اصلا نمی خوام به عقب برم از خونمن میاد فقط درداش به یادم/ ننمون کلفت بود منم که بجه بودم با بام معتاد شدو رفت بزرگ شدیم اما فریکش خب مونده کلا روم	آشتفتگی و پریشانی خانواده		
همشه بزرگترین ضربه‌هارو عزیزترین کسا بهت میزنن/ فرقی نداره عرق یا علف وقتی یه رفیق خوب پا نیست/ من از همه فامیل از همه بیزارم/ از همه رفیقا قطع امید کردم هر جا هم میرم بازم بر به تو می‌گردم	ناجوانمردی خویشان و دوستان		
از هر زاویه خوبی ماش الله یا امام زیبایی یا خود خانم آنجلینا جویی/ تو میتوనی ملکه تو کل دخترانشی/ فقط اخم و غم و بحث تو با منه بگو کی آخه بد شدی تو این همه/ اصلاً کی فکرشو می‌کرد اون عامل زخم من شه بگو کی فکرشو می‌کرد بره بگه به من چه	خیانت و بی‌وفایی	خویشان و نژدیکان	

دنیایی که در ترانه‌های تبلو ترسیم می‌شود از اصطکاک دو نیروی «خود» و «دیگری» به وجود آمده است. مرکزیت این دنیا را «خود» تشکیل می‌دهد که چالش‌ها و مسائلش با «دیگری» باعث قوام بخشیدن به آن می‌شود.

۱-۱-۴- خود

خود در ترانه‌های تبلو به سه مقوله اصلی رفتارها، عواطف و احساسات، و نگرش‌ها و عقایدی اشاره دارد که خواننده در زندگی عادی خود با آن‌ها مواجه است.

۱-۱-۴- رفتارها

مضمون رفتارها که در ترانه‌های تبلو بازنمایی می‌شود، اشاره به اقداماتی دارد که تبلو در زندگی واقعی خود به آن‌ها مشغول است، این رفتارها شامل مصرف مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی، روابط جنسی متعدد، تتوزدن، فحاشی و گیاهخواری هستند.

الف- مصرف مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی: یکی از مضمون‌های پر تکرار در ترانه‌های امیر تبلو اشاره به مصرف افراطی مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی است. او بارها در ترانه‌هایش به این مسأله اشاره می‌کند که به مصرف مواد مخدر گل اعتیاد دارد و در اثر مصرف افراطی این ماده چت می‌کند. برای نمونه:

«شب بیدار پنچر گل»، «تو بذار برو منو تنها وسط گل و الکل» و «بی تو این دیونه فقط چت و مست دیده شد»

ب- روابط جنسی متعدد: پرداختن به روابط جنسی متعدد و اعمال جنسی از مضامین اصلی ترانه‌های تبلو است که در آن بسیاری از تابوهای جامعه ایرانی زیر پا گذاشته می‌شوند؛ «شب میومای تنها بعلم و سرانگیزه بودی که درجا نزنم»

پ- فحاشی و دشنام دادن: بددهنی کردن و فحش‌های رکیک دادن یکی دیگر از محورهای ترانه‌های تبلو است که بیانگر شکسته شدن بسیاری از مرزهای معمول زبانی در شعر تبلو است. برای نمونه در خطاب به طرف مقابلش برای دعوت به ساكت شدن، از اصطلاح «زر نزن» استفاده می‌کند:

«زر نزنی نمی‌گن لای آدمی که هایف داره سرشن تو»

ت-تتو زدن: تتلو بر روی صورت و بدنش طرح‌های متعددی را تتو کرده است که بیانگر نگرش‌های وی به زندگی و جهان هستند. او در شعرهایش نیز به این رفتار خود اشاره می‌کند. او وقتی می‌خواهد یک ایده را برجسته کند به تتو کردن آن روی بدنش اشاره می‌کند: «یه افعی تتو کردم».

ث-گیاه‌خواری: تتلو یک گیاه‌خوار وگان است و دیگران را نیز به اتخاذ این سبک در زندگی‌شان تشویق می‌کند. او در ترانه‌هایش نیز به این مسئله اشاره می‌کند و گیاه‌خواری را یک راه به صرفه برای زندگی می‌داند:
«خرما حاضر دود حاضر گیاه خوار نمیشه پول لازم»

۴-۱-۲-عواطف و احساسات

بخش دوم از «خود» امیر تتلو اشاره به احساساتی دارد که او در زندگی‌اش تجربه می‌کند که شامل پریشانی، درد و رنج، تنها‌یی، خستگی، سستی، عاشق شدن و یأس و نامیدی هستند.

الف- درد و رنج: یکی از احساساتی که تتلو در شعرهایش آن را به کرات بیان کرده، درد و رنج عمیقی است که در زندگی با آن مواجه است. این درد و بغض برای او به حدی عمیق است که در وصف آن بیان می‌کند؛ «غم عالم تو گلومه».

ب-تنها‌یی و انزوا: گرایش به تنها‌یی و دوری از دیگران، از اصلی‌ترین مضامون‌هایی است که بارها بر آن تأکید شده است. تتلو تنها‌یی و دوری گزیدن از دیگران را از اصلی‌ترین عوامل موقیت می‌داند و آن را چنین بیان می‌کند:

«میدونم که بزرگترین مشکل آدم ترس از تنها‌ییه اما گنجی که دنبالش میگردی تو همون غاریه
که از رفتن تو ش میترسی»، «خیلی وقتاً میشه از تنها‌یی به کوه رسیده یه کوه صبر یه کوه سبز»

پ- سستی و بطلات: اهمیت ندادن به زندگی و با بطلات سپری کردن روزگار یکی دیگر از محورهایی است که در شعر تتلو این گونه ترسیم شده است:

«من و قفلی رو و سایل رو میز انتظار و انتظار انتظار و انتظار من و ور رفتن با سگ و گربه من و
لباسای کرکی من لش همش روو کانایه یاخت منو سریالای ترکی...»

ت- خستگی: تتلو در ترانه‌هایش بیان می‌کند که از سبک زندگی‌ای که در پیش گرفته است خسته است و ادامه دادن این اوضاع برایش دشوار است. «اره خودم خواستم تنها باشم چون

یکمی خستمه گلم خسته از این شب بیداریا خسته از این کوتفگیا خسته از این زهرماریا
بزار حالم خوب شه بیا اخه»

ث-عشق و دلبستگی: از مهم‌ترین اتفاقاتی که باعث می‌شود تبلو احساس مثبتی به زندگی داشته باشد عاشق شدن است. خود او این حس را این‌گونه بیان می‌کند: «با تو/اهنگم قشنگه من اصلا هرجوری میخونم با تو من بالای بالام و اصلا بادجوری میزونم» حس مثبت عاشق شدن در شعر تبلو پایدار نیست، زیرا بی وفایی و جفای معشوق و تغییر رفتار او باعث می‌شود عشق برای تبلو حسی همراه با درد و غم باشد: «بگو کسی حالمو بد نکردی کی راهمو سد نکردی»

ج-نامیدی و یأس: حس درد و رنجی که در شعر تبلو وجود دارد گاهی به مرز نامیدی می‌رسد و شاعر با استفاده از اصطلاحاتی نظیر زمستان بودن زندگی و یا تمايل به خودکشی، یأسی را که در درونش وجود دارد بیان می‌کند:

«منم و یه عالمه بن بست تو سرم یه عالمه زخم گناست رو پرم» و «برو زدن رگشو نین من خودم دارم دل چهل بار زده رگشو امیر»

۴-۱-۳-نگرش‌ها و عقاید

بخشی از «خود» تبلو در ترانه‌هایش اشاره به عقاید و باورهایی دارد که او در زندگی پذیرفته است. این مضمون از مواردی نظیر بخشش طبیعت، سیاهی و تاریکی، خودشیفتگی، شیطان‌پرستی، نیهیلیم و پوج گرابی، گسستن و عدم دلبستگی و ستیز با دینداری تشکیل شده است.

الف-بخشش طبیعت: تبلو پیش‌تر در پست‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرده، طبیعت را خالق انسان و نظام دهنده امور می‌داند. به این اعتقاد به کرات در ترانه‌های تبلو اشاره شده است. در ادامه به نمونه‌هایی از آن‌ها اشاره می‌شود:

«طبیعت ما رو واسه هم ساخت حسش کن تقدیره رو»، «عجب صبری طبیعت ساخته واسه ما من ایوب زمانه و چشام خونه الانم»، «حائف طبیعت را دولی نیست حتی اگر برای سلطان یا کرونا دارویی پیدا شود»

ب- تاریکی و سیاهی: سیاهی و تاریکی برای تبلو معنای مثبتی دارند و بخشی از روح او معرفی شده‌اند و آن‌ها را یکی از راههای رسیدن به موفقیت می‌داند.

«سیاهیا رو پاک نکن سیاهیا روح من»، «بعله واسه این نگه داشتن عزیزت حتی از تیرگی هات استفاده کن سیاهی ها بخشی از راه بزرگن از شون نترس»

پ- گستن و جدایی: در ترانه‌های تتلو بر این نکته تأکید شده است که باید از دلستگی دوری کرد و هر گونه وابستگی را رها کرد، زیرا وابستگی‌ها مانع رشد و موفقیت فرد می‌شوند. یکی نمونه در این زمینه به شرح زیر است:

«آدمایی که دل گنانو بلد نیستن معتادا و قاتلا و دزدا رو بوجود میارن و آدمایی که دل کنانو بلدن، قهرمانا رو میسازن پس بین، دل گنانو یاد بگیر»

ت- سیز با دینداری: در ترانه‌های تتلو با اسلام، مسلمانان و نمادهای دینی ضدیت وجود دارد و بر این نکته تأکید می‌شود که دینداری باعث می‌شود انسان‌ها نتوانند زندگی خوبی را تجربه کنند: «مسلمونا رو درست دیام کافر شدم»، «جهان پر مسلمون غمگین»

ث- شیطان‌دوستی: از مفاهیمی که تتلو در راستای ضدیت با باورهای دینی مسلمانان به کار می‌برد، گرایش به شیطان است که از او به عنوان فرشته یاد می‌کند و حتی اسم یکی از آخرین آلبوم‌هایش را هم شیطان گذاشته است؛ «بذر اشکام برین من شیطانو دوس دارم»، «شیطان هم اگه بهش احترام بذاری خودش یه فرشته است»

ج- خودشیفتگی: از مضامین پر تکرار در ترانه‌های تتلو به فرق داشتن تتلو با دیگران و برتر بودن او از آن‌ها اشاره دارد. در این زمینه تتلو با انتخاب لقب سلطان برای خودش سعی می‌کند برتری خود را نشان دهد؛

«اونا باید تو رو شهرشون آره ازم مجسمه بسازن من از همه بپتزم»، «خبر دادن که پای رپ فارس تمل انداخته یه امضای ناز»، «من گوش به بقیه بحثا نمیدم سلطان خودنم شیر خرمه اینو میفهمن یکم»، «در واقع هر کسی نمیتونه من باشه در واقع هیشکی نمیتونه من باشه چون من هر چند هزار سال ساخته میشم و تو هر زنه ماه چندتا»

چ- نیهیلیسم و پوج گرایی: تتلو یک فرد پوج گراست که هر گونه تلاشی برای معنابخشی به زندگی را عیث می‌داند. پوج گرایی در شعر تتلو این گونه بیان شده است: «واقعیت این نیست که و است از هوای بهشت میگن واقعیت همین زندگی پوچه است»

۱-۴-۴- دیگری

یکی از عوامل قوام‌بخش به «خود» تتلو در شعرهایش وجود دیگری است که به دو بخش جامعه به صورت کلی و نزدیکان و اطرافیان به صورت خاص تقسیم‌بندی می‌شود.

۱-۲-۴-جامعه

مضمون جامعه در شعرهای تتلو از سه دسته اصلی عموم مردم، نهادهای سیاسی و اجتماعی و زنان تشکیل شده است.

الف-عموم مردم: تتلو نگاهی بدینانه به انسان‌ها و عموم مردم دارد. او به کرات با به کار بردن اصطلاحات مختلفی نظیر گرگ و زامبی، ذات انسان‌ها را شرور می‌خواند. در تصویرپردازی مردم‌های انسانه تتلو از یک سو به صدماتی که انسان‌ها به هم‌نواعانشان می‌زنند، اشاره می‌شود و از سوی دیگر به آسیب‌هایی که خودش در رابطه با دیگران متتحمل شده است؛ «به هر کی نگو تو اصلاً درد تو که بی رحمن آدما اینجا از پشت دست گرگو می‌بند!» «چرا تو شهری باشی که دائم تهمت بہت بزن!» و «هیچ خفاشی نمی‌تواند ویروس آدم بسازد مگر این که آدمی خفash شده باشد!»

ب- نهادهای سیاسی و اجتماعی: بخش دوم جامعه در شعرهای تتلو به تلاطم‌های سیاسی کشور و نقد او به نهادهای سیاسی و اجتماعی جامعه بدون برخورداری از زاویه دیدی عمیق اشاره دارد. «خبر او مرد گاو وطنی ناو خودبیو با موشک زده»

پ- زنان: در ترانه‌های تتلو نگاهی ابزاری به زنان وجود دارد و معمولاً ارتباط تتلو با زنان با محوریت رابطه جنسی شکل می‌گیرد؛ بنابراین، برای اشاره به زنان از واژگانی مثل داف، پلنگ و نیوفیس استفاده می‌کند:

«داش امیر میگه نیو فیس بیاد، دورم داغا مشخصه که نازن»

۱-۲-۴-خویشان و نزدیکان

نزدیکان و اطرافیان اشاره به افراد شناخته شده برای امیر تتلو دارد که به طور مستقیم با آن‌ها در ارتباط بوده است. این مضمون به سه دسته خانواده، دوستان و معشوق تقسیم می‌شود.

الف- خانواده: زندگی خانوادگی که تتلو در شعرهایش ترسیم می‌کند، زندگی سختی است که او در آن مجبور شده است تجربه‌های ناگواری را پست سر بگذارد.

«اصلاً نمی‌خوام به عقب برم از خونمون میاد فقط در/اش به یادم»
«نمون کلفت بود منم که بچه بودم بایام معتاد شلو رفت بزرگ شدیم اما فریکش خب مونده کلا روم»

ب-دوستان: تتلو تجربه خوبی از دوستان و نزدیکانش ندارد و آن‌ها را افرادی می‌داند که برای منفعت به او نزدیک شده‌اند. این نگاه منفی به دوستان در شعر امیر تتلو این‌گونه ترسیم شده است:

«چقاده سخته بین این هالوها فهمیدن تا صبح بیدار ولی هزار بار این لالوها رد می‌یام»

«فرقی نداره عرق یاعلوف وقتی یرفیق خوب پا نیست»

«از همه رفیقا قطعه امید کردم هر جا هم میرم بازم بر به تو میگردم»

پ-معشوق: معشوق برای تتلو نمادی از دو حس متضاد نفرت و عشق است. هنگامی که معشوق مهریان است و رفتاری خوبی با تتلو دارد، تبدیل به تمثیل همه زیبایی‌ها می‌شود و هنگامی که شروع به جفا و خیانت می‌کند از او به زشتی یاد می‌شود. «اصلًا کی فکرشو میگرد اون عامل زخم من شه بگو کی فکرشو میگرد بره بگه به من چه»

۴-۲-۱- مضماین فعالیت‌های تتلو در شبکه‌های اجتماعی

در مرحله دوم تحلیل مضمون، اطلاعات منتشر شده از تتلو در دوره کرونا در شبکه‌های اجتماعی - شامل لایو، کامنت، پست، حساب‌های کاربری - تحلیل شده‌اند. از کدگذاری و مقوله‌بندی داده‌های گردآوری شده می‌توان به ۱۱ محور اصلی در بازنمود تتلو از خود در شبکه‌های اجتماعی دست یافت.

۴-۲-۱-۱- مصرف مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی

در بسیاری از لایوهایی که از تتلو در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شود او را در حال مصرف ماده مخدر گل و یا خوردن نوشیدنی‌های الکلی می‌بینیم. در برخی موارد، مصرف افراطی این مواد به حدی می‌رسد که حتی خود او هم با اشاره به وضعیت نامتعادلش در لایوهایش، از خود بی‌خود شدن را در اثر چت کردن می‌داند. تتلو نه تنها اعتیاد به این مواد را بد نمی‌داند، بلکه دیگران را نیز به مصرف این مواد تشویق می‌کند. او با بیان اینکه مصرف ماده مخدر گل باعث می‌شود که ذهن او برای کار هنری‌اش بهتر کار کند، از فوایدی که اعتیاد به این مواد برای او دارد، می‌گوید.

۴-۲-۱-۲- توزدن

در بسیاری از لایوهایی که از تتلو منتشر می‌شوند او را در حال تنو کردن یک طرح بر روی بدنش می‌بینیم. این تتوها برای تتلو واجد معنای خاصی هستند و نگرش او را به زندگی و

از ستاره به سلبریتی؛ نقش رسانه‌های اجتماعی در تطور شهرت...

جهان اطراف نشان می‌دهند. یکی از تصاویری که تتلو از توزذنش منتشر کرده است، به شرح ذیل است:

برای نمونه یکی از طرح‌هایی که تتلو بر روی بدنش تتو کرده است به گیاهخواری او اشاره دارد که نمادی از نکشتن حیوانات است.

۴-۲-۳- روابط جنسی متعدد

یکی از پر تکرارترین مضامین در محتواهایی که تتلو در شبکه‌های مختلف اجتماعی به اشتراک می‌گذارد، بر ارتباط جنسی لجام‌گسیخته دلالت دارد. این مسئله به حدی جدیت پیدا کرد که در یک مقطع زمانی تتلو با اعلام عزم خود برای راه‌انداختن حرم‌سرا از دختران دعوت کرد که خودشان را به او عرضه کنند. این ماجرا چنان واکنشی در افکار عمومی پیدا کرد که حتی اینستاگرام ناچار شد صفحهٔ تتلو را در این شبکه مسدود کند. افراط در رابطهٔ جنسی برای تتلو به حدی است که حتی در یکی از لایوهایش ابراز کرد بیش از ۵ هزار رابطهٔ جنسی داشته است.

در برخی از موارد نیز تبلو از دختران جوان درخواست می‌کند که خودشان را به او عرضه کنند. بنابراین لایوهایی با محوریت انتخاب دختر شایسته تبلو در کلاب‌هاوس و سایر شبکه‌های اجتماعی برگزار کرده که در آن دختران جوان شرایط خودشان را بیان کرده و تبلو و دوستانش از بین آن‌ها یک نفر را برای تبلو انتخاب می‌کنند.

۴-۲-۴- ارتباط شبکه‌ای با خوده سلبریتی‌ها

یکی از راه‌های خردۀ سلبریتی‌های مجازی برای جذب دنبالکننده، شکل دادن به ارتباطات شبکه‌ای است که در آن شاخ‌های مجازی مخاطبان را درگیر کش و واکنش‌های مختلفی می‌کنند که بین آن‌ها رخ می‌دهد. تبلو در لایوهای مختلف با دیگر خردۀ سلبریتی‌ها (شاخ‌های مجازی) مانند «ندا یاسی»، «دنیا جهانیخت»، «ساشا سبhanی»، «پویان مختاری» و «نیلی افشار» گفتگو می‌کند. دامنه استقبال از این لایوها به حدی زیاد بوده است که یک لایو او با ندا یاسی حتی رکورد حضور در یک لایو اینستاگرام را هم شکست. ارتباط تبلو با سایر شاخ‌های مجازی گاهی مبتنی بر دوستی و گاهی مبتنی بر دشمنی است. شاخ‌های مجازی با بازی سناریوهای مختلف برای مخاطبان تلاش می‌کنند فالورهای خود را افزایش دهند.

۴-۲-۵- تجمل و لاکچری‌نمایی

بازنمایی تجمل و لاکچری‌نمایی در محتواهای مجازی منتشر شده توسط تبلو به صورت‌های مختلفی صورت می‌گیرد که از آن جمله می‌توان به زندگی در خانه ویلایی، برپایی مهمانی‌هایی با هزینه‌های گراف، استفاده از لباس، خوراک و کالاهای لوکس اشاره کرد.

۴-۲-۶- پارتی‌های شبانه

برگزاری پارتی‌های مختلط شبانه که در آن انواع رفتارهای خارج از عرف روی می‌دهد از محورهای لایوهای تبلو است. در این مهمانی‌ها معمولاً زنان و مردان به مصرف افراطی نوشیدنی‌های الکلی و مواد مخدر می‌پردازند و بین آن‌ها شوخی‌های جنسی ردوبل می‌شود.

۴-۲-۷- فحاشی و دشnam دادن

از اصلی‌ترین مضامین محتواهای انتشاریافته توسط تبلو در شبکه‌های اجتماعی، فحاشی است که هیچ حدودمرزی ندارد و بیشتر آن‌ها محتواهای جنسی دارند. تبلو علاوه بر این‌که خودش از فحش‌های رکیک استفاده می‌کند، هوادارانش را نیز تشویق می‌کند که از این الفاظ استفاده کنند و

از ستاره به سلبریتی؛ نقش رسانه‌های اجتماعی در تطور شهرت...

حتی در برخی از موقعیت‌ها ملاک او برای آوردن یک فرد در لایو، میزان رکیک بودن فحشی است که استفاده می‌کند.

۴-۲-۸-نقد سیاسی و اجتماعی

انتقاد از تلاطم‌های سیاسی و اجتماعی جامعه از مضامین برجسته شده تبلو در شبکه‌های اجتماعی است. تبلو با انتقاد از نظام سیاسی و اجتماعی جامعه ایران آن را غیردموکراتیک می‌داند و معتقد است جامعه ایران تحت سرکوب جنسی است. در بعضی از موارد نیز تبلو به مواجهه سازمان‌ها و نهادهای مختلف در ایران با او اشاره می‌کند.

۴-۲-۹-ارتباط مستقیم با هواداران

از محورهای اصلی ارتباط تبلو با هوادارانش، فراهم کردن امکان پخش صدا و تصویر آن‌ها در لایو و گفتگو با آن‌هاست. یکی از راههای اصلی جلب توجه مخاطبان، نظرخواهی از آن‌ها در مورد ترانه‌های جدید تبلو و دعوت از آن‌ها به خواندن ترانه‌های اوست که باعث می‌شود مخاطبان احساس کنند ارتباط نزدیکی با خواننده محبوب‌شان دارند.

۴-۲-۱۰-اجrai ترانه

با توجه به این‌که بخشی از محبوبیت تبلو به ستاره بودن او به عنوان یک خواننده رپ بازمی‌گردد، در بسیاری از لایوها تبلو به اجرای زنده ترانه‌هایش می‌پردازد و از این طریق ارتباطی صمیمی را با مخاطبانش شکل می‌دهد.

۴-۲-۱۱-سایت شرط‌بندی

یکی از اقدامات مشترک سلبریتی‌های مجازی، راهاندازی سایت‌های شرط‌بندی است که از این طریق، سعی در کلاهبرداری از طرفداران‌شان دارند. تبلو در لایوهای اینستاگرام، هوادارانش را تشویق می‌کند که از سایت شرط‌بندی «تل بت» بازدید کنند و از تغیر در فضای سایت لذت ببرند.

۵-نتیجه‌گیری

نتایج مقاله حاضر می‌بین این نکته هستند که با ظهور رسانه‌های اجتماعی، تحولی شگرف در فرهنگ شهرت روی داده و نوع جدیدی از سلبریتی ظهور کرده است که در مرزهای بین ستاره

و سلبریتی در حرکت است. این تطور از ستاره به سلبریتی را می‌توان در واکاوی راهبردهای تتلو برای کسب شهرت جستجو کرد. چیزی که باعث تمایز تتلو از سایر سلبریتی‌های مجازی می‌شود، این است که او همزمان که واحد ویژگی‌های یک ستارهٔ سنتی است با بازنمودی که از خود در شبکه‌های اجتماعی دارد، به ویژه با تمرکز بر گفتار و رفتارهای تابوشکنانه و نیز رسایی‌های گوناگونی که به بار آورده، بیش از پیش، توجه کاربران این شبکه‌ها را به خود جلب کرده، رابطه‌ای نزدیک و ملموس با آنها برقرار کرده و تبدیل به یک خردسلبریتی شده است. بنابراین، تتلو در عین دور بودن، نزدیک هم است و همین باعث می‌شود که نمونهٔ او در فرهنگ شهرت، پیچیده‌تر از دیگر سلبریتی‌ها و ستاره‌ها باشد. اگر ستاره را فردی بدانیم که به‌وسیلهٔ فعالیت‌های هنری یا صنعت سرگرمی معروف شده (Lai, 2006)، (Leslie, 2011)، بنابراین فعالیت تتلو در حوزهٔ موسیقی رپ و پاپ او را تبدیل به یک ستارهٔ موسیقی می‌کند. رکورددشکنی در انتشار ترانه، برگزاری کنسert و قرارداد بستن با شرکت‌های برجسته از اصلی‌ترین ویژگی‌هایی تتلو در موقعیت یک ستاره هستند. در عین حال، تتلو در استفاده از رسانه‌های اجتماعی تبدیل به یک خردسلبریتی شده که اصلی‌ترین راهی که برای رسیدن به شهرت در اختیار دارد، جلب توجه و در معرض دید بودن است.

تتلو از بسیاری از ویژگی‌های ستاره و سلبریتی برخوردار است و بازی در این دو نقش برای او این امکان را فراهم کرده است که در جذب هواداران و تأثیرگذاری بر آن‌ها موفق‌تر از سایر افراد باشد. قرار گرفتن تتلو در جایگاه یک ستاره از او یک بت دور از دسترس می‌سازد که باعث جلب مخاطبان می‌شود، اما هنگامی که این ستاره در رسانه‌های اجتماعی ظهرور می‌کند، تبدیل به یک خردسلبریتی دست‌یافتنی می‌شود که مخاطب به راحتی می‌تواند با او ارتباط برقرار کند. تتلو در عین دور بودن، فاصله داشتن و دست‌نیافتنی بودن به دلیل موقعیت ستارگی، هنگام تبدیل شدن به یک خردسلبریتی به مخاطب نزدیک، دسترس‌پذیر و خودمانی می‌شود. این ویژگی خردسلبریتی‌گونه تتلو که به دلیل فعالیت گسترده او در شبکه‌های اجتماعی به دست آمده است، نفی‌کننده موقعیت او در مقام یک ستاره نیست. همین مسئله دوری و نزدیکی همزمان باعث ایجاد تنافقی می‌شود که باعث کشش بیشتری مخاطب در هواداری از تتلوست.

قرار گرفتن در مرز ستاره و سلبریتی باعث شده است که تبلو بتواند از امکانات رسانه‌های اجتماعی برای جذب مخاطب و افزایش شهرت استفاده کند. در تطابق با مبانی نظری پژوهش حاضر می‌توان گفت اصلی‌ترین راهبردهای امیر تبلو برای جذب مخاطب شامل «واقعی بودن»، «تابوشکنی» و «توسل به رسایی»، «معامل دوسویه با هواداران»، «تبليغ یک سبک زندگی» و «خودبرندسازی» هستند.

در راستای تأیید نتایج پژوهش‌های پیشین نظری مارویک (۲۰۱۵) و هوو (۲۰۱۹) نتایج پژوهش حاضر مؤید این نکته است «واقعی بودن» که به انتشار تصاویر از زندگی شخصی و خصوصی سلبریتی‌ها اشاره دارد، یکی از اصلی‌ترین راههای است که تبلو از آن برای جذب مخاطب استفاده کرده است. پیش از این دوربین‌ها باید به صورت مخفیانه ستاره‌ها را دنبال می‌کردند تا بتوانند دست به افشاگری‌هایی در مورد زندگی خصوصی آن‌ها در زمینه‌های مانند رسایی‌های اخلاقی یا مصرف مواد مخدر بزنند (کشمور، ۱۳۹۶)، اما با گسترش استفاده از فضای مجازی خود سلبریتی‌ها خصوصی‌ترین جنبه‌های زندگی‌شان را در ملأعام به نمایش گذاشتند (Marwick, 2015; Hou, 2019). همان‌طور که در مطالعه نمونه تبلو شاهد هستیم او از خصوصی‌ترین مسائل خود در زمینه‌هایی نظری روابط جنسی، مصرف مواد مخدر و ایجاد سایت شرط‌بندی برای هوادارانش سخن می‌گوید. سلبریتی‌های مجازی با انتشار اطلاعات از زندگی خصوصی و شخصی‌شان فضایی را برای هواداران ایجاد می‌کنند که فکر کنند همه‌چیز را در مورد ستاره محبوب‌شان می‌دانند.

از اصلی‌ترین مؤلفه‌های تبلو در جذب مخاطب تابوشکنی است که به شکستن الگوها رفتاری اشاره دارد که برای جامعه ایرانی پذیرفته شده هستند. بیچرانلو و یادگاری (۱۳۹۴) تابوشکنی را از اصلی‌ترین راهبردهایی سینماگران ایرانی برای جذب مخاطب می‌دانند که به سه دستهٔ موسیقی، جنسی و ارزشی، دینی و اعتقادی قابل تقسیم است. نتایج پژوهش حاضر نیز مؤید این نکته هستند که تبلو به مثابه یک سلبریتی فعال در حوزه موسیقی از هر سه سطح تابوشکنی استفاده کرده است. سطح اولیه این تابوشکنی به فعالیت او در سبک‌های نوین موسیقی نظری رپ، پاپ و آر اند بی اشاره دارد. در سطح دوم استفاده تبلو از فحاشی جنسی و سخن گفتن در مورد روابط جنسی از دیگر مضامینی است که در آهنگ‌ها و اطلاعات منتشرشده

از تتلو در شبکه‌های اجتماعی وجود دارد و تابوشکنی تلقی می‌شود. سطح سوم تابوشکنی به مضامین دین‌ستیزانه او اشاره دارد که دین‌داری مسلمانان را نکوهش می‌کند.

راه دیگری که تتلو در جذب مخاطب در پیش گرفته است «معامل دوسویه با هواداران» است. نکته حائز اهمیت در «معامل دوسویه» تتلو با هوادارانش در شبکه‌های اجتماعی، تبدیل شدن هواداران به یک عنصر محوری در فرآیند شهرت یابی است. در این زمینه تتلو با استفاده از امکانات متعدد شبکه‌های اجتماعی مانند حضور هواداران در لایو، صحبت کردن با آن‌ها و دعوت کردن آن‌ها به خواندن آهنگ سعی می‌کند که به تعاملی دوسویه با هوادار شکل دهد، اما این تنها بخشی از یک فرآیند گسترشده‌تر ادغام هوادار در فرهنگ سلبریتی که نقطه تشدید شده آن در فراخوان‌هایی نمود پیدا می‌کند که هر چند وقت یکبار تتلو، هواداران را تشویق به انجام دادن کاری می‌کند. هواداران که مسخ موقعیت تتلو به عنوان یک ستاره موسیقی هستند، از فرصتی که برای اجابت خواسته‌های او در اختیارشان قرار گرفته است، استقبال می‌کنند. بنابراین خواسته‌های نظری بغفو کردن، درخواست پول برای فروش آهنگ یا دعوت از نیوفیس‌ها برای رابطه جنسی با تتلو در کمترین زمان در سطحی وسیع اجابت می‌شوند.

مجموعه‌ای از رفتارها و گفتارهایی که تتلو در آهنگ‌ها و در فعالیت‌های مجازی اش در حال تبلیغ آن‌هاست، به یک سبک زندگی شکل می‌دهد. گیدنر (۱۳۸۸: ۱۲۱) سبک زندگی را مجموعه‌ای نسبتاً هماهنگ از همه رفتارها و فعالیت‌های یک فرد معین در جریان زندگی روزمره می‌داند که مستلزم مجموعه‌ای از عادت‌ها و جهت‌گیری‌ها و بنابراین، برخوردار از نوعی وحدت است.

بنابراین مجموعه‌ای از ارزش‌ها، نگرش‌ها، و رفتارهایی که امیر تتلو بروز می‌دهد در حال شکل دهی به یک سبک زندگی برای نوجوانان و جوانان ایرانی هستند. از مؤلفه‌های این سبک زندگی می‌توان به مواردی نظیر اعتقاد به طبیعت و جایگزینی آن با اعتقادات مسلمانان، مصرف مواد مخدر، ارتباط‌های جنسی متعدد، پوچ‌گرایی، تنو زدن، لاکچری‌نمایی و مصرف کالاهای لوکس و گیاه‌خواری اشاره کرد. مجموع این موارد در کنار یکدیگر برسازنده یک سبک زندگی هستند که تتلو برای مخاطب ایرانی خلق می‌کند؛ سبک زندگی‌ای که در برخی از مؤلفه‌های آن تابوشکنی و تضاد با اعتقادهای جامعه ایرانی به چشم می‌خورد.

تتلو از راهبردهایی که پیش از این به آن‌ها اشاره شد استفاده می‌کند تا بتواند مخاطب جذب کند و دست به خودبرندسازی بزند. خودبرندسازی تتلو به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم صورت می‌گیرد. همان‌طور که نتایج پژوهش‌های پیشین نظریه مارویک (۲۰۱۵) و سنت (۲۰۰۸) نشان داده‌اند سلبریتی‌های از رسانه‌های اجتماعی برای تبلیغ مصرف استفاده می‌کنند. اقدامات تتلو در راستای تبلیغ یک کالا و یا سایت شرط‌بندی و فروش آهنج‌ها در راستای برنده‌سازی مستقیم هستند. اما در برخی از موارد این خودبرندسازی به صورت غیرمستقیم روی می‌دهد که شامل مواردی نظریه سناریوسازی در ارتباط شبکه‌ای با سایر شاخه‌های مجازی برای افزایش دنبال‌کننده و تبلیغ سبک زندگی لوکس و تجمل‌گرایانه هستند. در این موارد، تتلو به صورت مستقیم به مخاطب نمی‌گوید که فلان کالای خاص را مصرف کند، اما نتیجه‌ای که از رفتار او به دست می‌آید تمایل مخاطبان به رفتارهایی است که برای آن‌ها هزینه‌هایی گزاف را به همراه داردند. نتیجه این راهبردهای بلندمدت خودبرندسازی این می‌شود که در نهایت خود سلبریتی تبدیل به کالایی فروشی می‌شود. مجموعه راهبردهایی که تتلو برای جذب مخاطب و فروش کالا به کار می‌گیرد در نهایت او را تبدیل به کالایی می‌کند که در راستای اهداف کلان‌تر سرمایه‌داری مصرفی فعالیت می‌کند. این مسئله را می‌توان در خلال ارتباط تتلو با گردانندگان سایت‌های شرط‌بندی جستجو کرد.

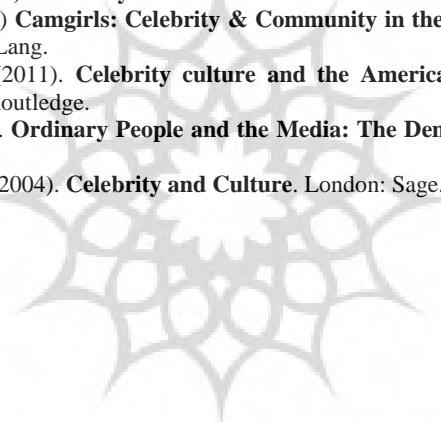
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی

منابع

۱. آبیدین، ک. (۱۳۹۸). سلبریتی‌های اینترنتی، ترجمه احسان شاه قاسمی. تهران: انتشارات سوره مهر.
۲. استیور، گ. (۱۳۹۹). روانشناسی شهرت، ترجمه احسان شاه قاسمی. تهران: انتشارات سوره مهر.
۳. بیچرانلو، ع. و یادگاری، م. (۱۳۹۴). تابوشکنی، مهم‌ترین راهبرد جذب مخاطب در سینمای ایران. *مطالعات جامعه‌شناسی* (نامه علوم اجتماعی سابق)، ۲۲(۱)، ۲۳۱-۲۵۶.
۴. کشمور، ا. (۱۳۹۶). فرهنگ شهرت، ترجمه احسان شاه قاسمی. تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
۵. گیدز، ا. (۱۳۸۸). تجاذد و تشخّص؛ جامعه و هویت شخصی در عصر جدید، ترجمه ناصر موقیان. تهران: نی.
۶. محمدپور، ا. (۱۳۹۰). *ضد روش ۲: مراحل و رویه‌های عملی در روش‌شناسی کیفی*. تهران: جامعه‌شناسان.

7. Bennett, J. (2010). *Television personalities: Stardom and the small screen*. Routledge.
8. Boorstin, D. J. (1992). *The image: A guide to pseudo-events in America*. Vintage.
9. Braudy, L. (1997). *The frenzy of renown: Fame & its history*. Vintage.
10. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
11. Chia, S. C., & Poo, Y. L. (2009). Media, celebrities, and fans: An examination of adolescents' media usage and involvement with entertainment celebrities. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86(1), 23-44.
12. Couldry, N. (2010). *Why Voice Matters: Culture and Politics After Neoliberalism*. London: Sage.
13. Deflem, M. (2017). *Lady Gaga and the sociology of fame*. Palgrave Macmillan.
14. Drake, P., & Miah, A. (2010). The cultural politics of celebrity. *Cultural politics*, 6(1), 49-64.
15. Driessens, O. (2013). The celebritization of society and culture: Understanding the structural dynamics of celebrity culture. *International Journal of Cultural Studies*, 16(6), 641-657.
16. Driessens, O. (2014). Theorizing celebrity cultures: Thickenings of media cultures and the role of cultural (working) memory. *Communications*, 39(2), 109-127.
17. Dyer, R. (2004). *Heavenly Bodies: Film Stars and Society*, 2nd edn. New York: Routledge.
18. Ferris, K. O. (2007). *The sociology of celebrity*. Sociology compass, 1(1), 371-384.
19. Gabler, N. (2001). *Toward a new definition of celebrity*. USC Annenberg: The Norman Lear Center.
20. Gamson, J. (2011). *The unwatched life is not worth living: The elevation of the ordinary in celebrity culture*. *PMLA* 126(4): 1061–1069.
21. Giles, D. (2000). *Illusions of immortality: A psychology of fame and celebrity*. London: Macmillan.

22. Grazian, D. (2005). **Blue Chicago: The Search for Authenticity in Urban Blues Clubs.** Chicago: University of Chicago Press.
23. Lai, A. (2006). Glitter and grain Aura and authenticity in the celebrity. *Framing celebrity: New directions in celebrity culture*, 215.
24. Leslie, L. Z. (2011). **Celebrity in the 21st Century.** California: ABC-CLIO.
25. Marshall, P. D. (2006). New media-New self: The changing power of celebrity. In P. D. Marshall (Ed.), *the celebrity culture reader* (pp. 634–645). New York, NY: Routledge.
26. Marshall, PD. (1997). *Celebrity and Power: Fame in Contemporary Culture*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
27. Marwick, A. E. (2013). Status update: Celebrity, publicity, and branding in the social media age. Yale University Press.
28. Marwick, A. E., & Boyd, D. (2011). I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience. *New media & society*, 13(1), 114-133.
29. Nayar, P. K. (2009). **Seeing Stars; Spectacle, Society and Celebrity Culture.** New Delhi: Sage Publications.
30. Nouri, M. (2018). **The power of influence: Traditional celebrity vs social media influencer.**
31. Rojek, Chris. (2001). **Celebrity.** London: Reaktion Books.
32. Senft, T.M. (2008) **Camgirls: Celebrity & Community in the Age of Social Networks.** New York: Peter Lang.
33. Sternheimer, K. (2011). **Celebrity culture and the American dream: Stardom and social mobility.** Routledge.
34. Turner, G. (2010). **Ordinary People and the Media: The Demotic Turn.** London: Sage Publications.
35. Turner, Graeme. (2004). **Celebrity and Culture.** London: Sage.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی